

KOMENTARZ DO DEKRETU I NOTY WYJAŚNIAJĄCEJ Z DNIA 2 LIPCA 2026 R. KARD. VÍCTORA M. FERNÁNDEZA, PREFEKTA DYKASTERII NAUKI WIARY, DOTYCZĄCY STATUSU KANONICZNEGO BRACTWA KAPŁAŃSKIEGO ŚWIĘTEGO PIUSA X (FSSPX), DZIAŁALNOŚCI BRACTWA NA TERENIE ARCHIDIECEZJI GDAŃSKIEJ ORAZ PROCEDURY POJEDNANIA KAPŁANÓW I ŚWIECKICH POCHODZĄCYCH Z BRACTWA

I. Dekret i Nota wyjaśniająca

1. Pomimo ostrzeżeń Stolicy Apostolskiej wobec Przełożonego Generalnego Bractwa Kapłańskiego Świętego Piusa X, biskup Bractwa: Alfonso de Galarreta (główny konsekратор) **za dokonanie aktu schizmatycznego**, zgodnie z kan. 1364, § 1 KPK¹ (*przestępstwo przeciwko jedności Kościoła*) oraz **za nielegalne udzielenie sakry biskupiej** czterem prezbiterom **bez papieskiego zlecenia i wbrew woli Papieża**, zgodnie z kan. 1387 KPK (*przestępstwo przeciwko sakramentowi święceń*) - zaciągnął *ipso facto* ekskomunikę *latae sententiae*, zarezerwowaną Stolicy Apostolskiej.
2. W związku z przestępstwem biskupa A. de Galarreta (bezprawnym udzieleniem sakry biskupiej) te same skutki prawne odnoszą się do nowo konsekrowanych biskupów [Pascal Schreiber, Michael Goldade, Michel Poinsinet de Sivry i Marc Hanappier] - za to, że **nielegalnie przyjęli oni sakrę biskupią od ww. biskupa**, zaciągnęli *ipso facto* ekskomunikę *latae sententiae*, zarezerwowaną Stolicy Apostolskiej (zob. kan. 1387 KPK).
3. Biskup Bractwa Bernard Fellay (współkonsekrator) **uczestnicząc w bezprawnym udzieleniu sakry biskupiej dał wyraz popelnionej schizmie**, przez co zaciągnął *ipso facto* ekskomunikę *latae sententiae*, zarezerwowaną Stolicy Apostolskiej, zgodnie z kan. 1364, § 1 KPK (*przestępstwo przeciwko jedności Kościoła*). Natomiast nie dopuścił się on przestępstwa bezprawnej konsekracji, gdyż udział współkonsekratora (zob. kan. 1014 KPK), nie jest wymagany do ważności święceń, lecz tylko do godziwości (bez współkonsekratora święcenia biskupie i tak są ważne).
4. W związku z powyższym duchowni należący do Bractwa Kapłańskiego Świętego Piusa X znajdują się w schizmie i dlatego należy ich uważać za schizmatyków. W związku z tym podlegają oni ekskomunice przewidzianej przez prawo kanoniczne. Oznacza to, że ekskomunika dotyka w swoich skutkach zarówno biskupów, jak i pozostałych duchownych (tj. prezbiterów i diakonów) należących do Bractwa. Zatem, zgodnie z kan. 1331, § 1 KPK, **ekskomunika zakazuje im jakiegokolwiek uczestnictwa ministerialnego** (odpowiednio do stopnia przyjętych święceń):
 - a) sprawowania Ofiary eucharystycznej i pozostałych sakramentów;
 - b) przyjmowania sakramentów;
 - c) sprawowania sakramentaliów i pozostałych ceremonii kultu liturgicznego;
 - d) jakiegokolwiek czynnego udziału w wyżej wymienionych celebracjach;

¹ W Dekrecie Dykasterii Nauki Wiary zastosowano numerację kanonów Kodeksu Prawa Kanonicznego po nowelizacji w 2021 r., stąd niekiedy numeracja ta różni się względem pierwszej edycji KPK z 1983 r.

e) sprawowania kościelnych urzędów, zadań, posług i funkcji (zob. kan. 145, § 1 KPK);

f) wykonywania czynności rządzenia - chodzi o akty władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej (zob. kan. 135 KPK).

Zatem nie wolno duchownym Bractwa dopuścić do żadnych z ww. czynności (np. gdyby prezbiter Bractwa chciał koncelebrować Mszę św. w parafii rzymskokatolickiej z racji pogrzebu członka swojej rodziny, proboszcz parafii powinien mu odmówić; co prawda może on uczestniczyć we Mszy św. jak każdy wierny świecki, lecz nie może być dopuszczony do Komunii).

Ponadto duchowny Bractwa „jest nieprawidłowy” do przyjęcia kolejnych święceń (zob. kan. 1041, n. 2 KPK), zaś posiadający święcenia nie może wykonywać funkcji i zadań wynikających z przyjętych święceń, ponieważ schizma jest publiczna (zob. kan. 1044, § 1, n. 2 KPK).

5. Jeżeli chodzi o wiernych świeckich, za schizmatyków i ekskomunikowanych należy uznać tych, którzy formalnie przystępują (lub obecnie należą) do Bractwa Kapłańskiego Świętego Piusa X. Oznacza to, że **ekskomunikowanym wiernym świeckim, zgodnie z kan. 1331, § 1 KPK, zakazuje się:**

a) przyjmowania wszystkich sakramentów (tak w zakresie zewnętrznym, jak i wewnętrznym, czyli w sumieniu);

b) sprawowania sakramentaliów i pozostałych ceremonii kultu liturgicznego (np. przewodniczenia pogrzebom - tam, gdzie prawo partykularne na to zezwala);

c) sprawowania kościelnych urzędów, zadań, posług i funkcji (m.in. nie mogą pełnić urzędu sędziego w sądzie kościelnym; posługi nadzwyczajnego szafarza Komunii św., lektora, akolity, komentatora, kantora, katechisty, katechety, kościelnego; nie mogą być mianowani nauczycielami uniwersytetu katolickiego, nie mogą pełnić posługi słowa, przewodniczyć modlitwom liturgicznym, udzielać chrztu; nie mogą pełnić funkcji chrzestnego, świadka bierzmowania, świadka zawarcia małżeństwa - zob. kan. 145, § 1; 149, § 1; 230; 810, § 1 KPK); nie mogą też asystować przy zawieraniu małżeństw - tam, gdzie prawo na to zezwala (zob. kan. 1112, § 1 KPK).

Ponadto wiernym (tak duchownym, jak i świeckim), którzy publicznie odstąpili od wiary katolickiej:

a) zakazuje się przynależenia do publicznych stowarzyszeń, ruchów i organizacji kościelnych i katolickich, zaś tych, którzy do nich należą należy wydalic (zob. kan. 316 KPK) - np. ze Wspólnoty Żywego Różańca i in.;

b) jeżeli przed śmiercią nie okazali żadnych oznak pokuty, należy im odmówić pogrzebu kościelnego (zob. kan. 1184, § 1, n. 1 KPK).

Powyższe sankcje nie są skutkiem ekskomuniki, lecz konsekwencją publicznego odstąpienia od wiary katolickiej lub zerwania wspólnoty z Kościołem.

II. Procedura pojednania kapłanów pochodzących z Bractwa Kapłańskiego Św. Piusa X

1. Praktyka stosowana przez Dykasterię Nauki Wiary, obowiązująca od 1 lipca 2026 r., przewiduje, że kapłan, który zdecydował się opuścić Bractwo Kapłańskie św. Piusa X i gotowy jest zaakceptować Sobór Watykański II oraz prawowitość *novus ordo Missae* (tzn. Liturgii posoborowej), choć pozostaje przywiązany do rytu tradycyjnego, powinien znaleźć ordynariusza (w Archidiecezji Gdańskiej powinien zgłosić się do Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego), który będzie gotów go przyjąć *ad experimentum* (na okres próbny). Następnie kapłan musi napisać własnoręcznie list do Papieża, w którym przedstawi swoją sytuację i poprosi o uwolnienie od kary ekskomuniki z powodu święceń prezbiteratu udzielonych mu przez biskupa ekskomunikowanego lub związanego nieprawidłowością, lub z powodu tego, że po ważnym i zgodnym z prawem przyjęciu święceń kapłańskich wstąpił do Bractwa.
2. Ponadto kapłan będzie musiał dołączyć świadectwo święceń kapłańskich oraz załączyć podpisane i opatrzone datą *Wyznanie wiary (Professio fidei)* i Formułę przyłgnięcia

(*Formula adhaesionis*) - oba formularze otrzyma on w Kurii Metropolitalnej Gdańskiej. Chodzi o wyznanie wiary, które podsumowuje treści wiary katolickiej oraz o formułę przynależności, w której kapłan obiecuje wierność Papieżowi, zobowiązując się do nieatakowania publicznie ani jego samego, ani jego nauczania (zob. *Lumen gentium*, n. 25). Oświadcza również, że uznaje za ważne sprawowanie Mszy św. zgodnie z obrzędami ogłoszonymi przez Pawła VI i Jana Pawła II, oraz że przestrzega norm Kodeksu Prawa Kanonicznego ogłoszonego przez Jana Pawła II.

3. Kapłan przekazuje ww. dokumenty do Dykasterii Nauki Wiary przez ordynariusza, który w piśmie przewodnim wyraża gotowość przyjęcia go na okres próbny do diecezji. Po otrzymaniu dokumentów DNW sporządza reskrypt o zwolnieniu kapłana z cenzury, upoważniając ordynariusza do przyjęcia proszącego kapłana na okres próbny trwający co najmniej 1 rok i nie dłużej niż 3 lata, po upływie którego będzie mógł być inkardynowany. Jeśli ustalony okres nie zakończy się pomyślnie, ordynariusz zwraca reskrypt do DNW dołączając sprawozdanie, w którym przedstawi przyczyny niedokonania inkardynacji.

III. Procedura pojednania niektórych świeckich pochodzących z Bractwa Kapłańskiego Św. Piusa X

1. Procedura zależy od stopnia poczytalności lub stopnia odpowiedzialności świeckich (kwestia przypisania winy), które formalnie należały do Bractwa Kapłańskiego Św. Piusa X, lub biorą udział w jego działalności, a obecnie proszą o włączenie do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim.
2. **Za ekskomunikowanych** należy zatem uważać tych, którzy **formalnie** przystąpili do Bractwa, czyli:
 - a) świeckich należących do Trzeciego Zakonu Bractwa Kapłańskiego Św. Piusa X (ich przynależność można udowodnić na podstawie dokumentu członkostwa: imię tercjarskie, data i miejsce profesji);
 - b) świeckich, którzy **na sposób stały** uczestniczą w celebracjach Bractwa (tylko w Bractwie), dzieląc jego stanowisko doktrynalne tzn. odrzucają nauczanie Soboru Watykańskiego II oraz prawowitość Liturgii posoborowej (zazwyczaj ich zdanie na ten temat i uczestnictwo w nabożeństwach jest publicznie znane, czyli wie o tym wiele osób albo jest znane niektórym osobom, lecz jest wielce prawdopodobne, że zostanie to rozgłoszone; albo ich zdanie i uczestnictwo w liturgii Bractwa jest publicznie znane i w żaden sposób nie da się go ukryć - można to stwierdzić na podstawie osobistej rozmowy np. podczas „kolędy” lub przy innej okazji w biurze parafialnym).

W obu przypadkach procedura włączenia wiernych świeckich do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim wymaga **formalnego aktu** przyłgnięcia do doktryny i posłuszeństwa hierarchii Kościoła katolickiego pod jurysdykcją ordynariusza miejsca, dlatego wierny, który zdecydował się opuścić Bractwo musi przedłożyć swojemu biskupowi **Wyznanie wiary** (*Professio fidei*) oraz **Formułę przyłgnięcia** (*Formula adhaesionis*), opatrzone datą i podpisem. Po otrzymaniu dokumentacji miejscowy ordynariusz zadba o przyjęcie wiernego świeckiego w terminie i w sposób, jakie uzna za stosowne np. posługując się *Obrzędem przyjęcia ważnie ochrzczonych do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim*.

3. Za niepoczytalnych (nieobarczonych winą), czyli **nieekskomunikowanych** należy uważać:
 - a) świeckich, którzy uczęszczali do Bractwa Kapłańskiego Św. Piusa X wyłącznie z powodów liturgicznych lub duchowych (chodzi o świeckich, którzy **dotąd nie mieli wiedzy**, że działalność Bractwa jest nieuregulowana kanonicznie, lub że Bractwo w swoich twierdzeniach neguje nauczanie Soboru Watykańskiego II, lub że neguje liturgię posoborową, uważając liturgię tradycyjną za jedynie ważną i prawdziwą, w której przez uczestnictwo m.in. otrzymuje się najwięcej łask

i owoców duchowych) - i nie przyłągnęli woł do tego rodzaju twierdzeń głoszonych przez Bractwo;

- b) świeckich, którzy - pomimo napięć ze Stolicą Apostolską - nie odrzucają Magisterium Kościoła ani władzy Biskupa Rzymskiego (i nadal chcą zachowywać pełną więź ze wspólnotą Kościoła katolickiego, akceptują decyzje Papieża oraz biskupa miejsca).

W obu przypadkach wystarczy, aby wierny świecki zwrócił się do kapłana pozostającego w pełnej Komunii z Kościołem katolickim, informując go o swojej decyzji (wystarczy ustnie), że w przyszłości nie będzie brał udziału w żadnej działalności Bractwa. Z racji pastoralnych (np. ze względu na znajomość swoich parafian) kapłanem przyjmującym oświadczenie od wiernego mógłby być jego proboszcz. Nie wyklucza to również złożenia takiego oświadczenia przez wiernego na forum wewnętrznym np. podczas spowiedzi.

Gdyby zdarzyło się, że wierny świecki co jakiś czas uczęszcza na nabożeństwa i bierze udział w różnych formach duszpasterstwa prowadzonych przez Bractwo (i zamiennie bierze udział w formach duszpasterstwa np. w swojej parafii), należy mu przypomnieć (ostrzec go), że uczestnicząc w jakiegokolwiek formie duszpasterstwa w Bractwie - czyni to niegodziwie (nagannie moralnie), a to oznacza, że przyczynia się on do pogłębienia braku jedności Kościoła, jest bliski popełnienia grzechu i przestępstwa przeciwko jedności Kościoła, i swoją postawą niejako daje aprobatę dokonanej przez Bractwo schizmie - tego typu sytuację powinien przedstawić spowiednikowi podczas spowiedzi. Gdyby wierny zlekceważył napomnienie, to w myśl Noty wyjaśniającej Dykasterii Nauki Wiary *ipso facto* naraziłby się na karę ekskomuniki *latae sententiae*, i gdyby nadal trwał w swoim przekonaniu (uporze), wówczas rozgrzeszenie należy odłożyć, aby przemyślał on swoje postępowanie i zadeklarował się. W skrajnych przypadkach uporczywie nie wolno takiego wiernego dopuścić do Komunii św. (zob. kan. 915 KPK). Poszczególne przypadki zawsze wymagają indywidualnej oceny.

IV. Inne uwagi

1. Na terenie Archidiecezji Gdańskiej znajduje się przeorat Niepokalanego Serca NMP i kościół Bractwa Kapłańskiego Świętego Piusa X pw. Niepokalanego Serca NMP w Gdyni-Karwinach, przy ul. Wiczlińskiej 11 (być może wcale nieprzypadkowo władze Bractwa ustanowiły przeorat właśnie w tej lokalizacji, aby np. wprowadzić w błąd i zachęcić wiernych należących (tuż obok) do Parafii Rzymskokatolickiej pw. Niepokalanego Serca Maryi w Gdyni-Karwinach, przy ul. Makuszyńskiego 2, albo wiernych, którzy chcieliby uczestniczyć w życiu tej parafii).
2. W myśl Noty wyjaśniającej Dykasterii Nauki Wiary należy wiernym przypominać, że duchowni Bractwa Kapłańskiego Świętego Piusa X sprawują sakramenty w sposób niegodziwy (chrzest, bierzmowanie, Eucharystia, namaszczenie chorych, święcenia), gdyż czynią to poza ramami dyscypliny kościelnej.
Sakrament pokuty udzielany przez duchownych Bractwa **jest nieważny**. Przyczyną nieważnej abszolucji sakramentalnej jest brak władzy spowiednika do zwalniania penitenta z cenzury, aby następnie mógł on rozgrzeszyć penitenta. Również zostaje odwołane obowiązujące dotąd upoważnienie do spowiadania, udzielone w 2016 r. kapłanom Bractwa przez papieża Franciszka.
Sakrament małżeństwa, przy zawieraniu których duchowni Bractwa asystują **jest nieważny**, gdyż duchowni Bractwa nie mają kompetencji (delegacji) do asystowania przy zawieraniu małżeństw.
3. Wszyscy wierni mają obowiązek (moralny i prawny) trwać w komunii z Biskupem Rzymu, z biskupami pozostającymi z nim w jedności oraz z całym Kościołem, stąd

wynika **zakaz** uczestnictwa w celebracjach liturgicznych i działalności organizowanej przez Bractwo Kapłańskie Świętego Piusa X.

4. Mając na uwadze dobro duchowe wiernych i tych wszystkich, którzy są przywiązani do dawnej formy rytu rzymskiego (czyli do tzw. Mszy trydenckiej) należy informować, iż w Liście apostolskim *Traditionis custodes* z dnia 16 lipca 2021 r. papież Franciszek jasno określił zasady stosowania liturgii rzymskiej sprzed 1970 r., wskazując m.in., że do wyłącznej kompetencji biskupa diecezjalnego należy zezwolenie na używanie w diecezji Mszału Rzymskiego z 1962 r., z zastosowaniem wytycznych Stolicy Apostolskiej (zob. Tamże, art. 2). Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów w dokumencie z dnia 4 grudnia 2021 r. podała dalsze szczegółowe wskazania w tej materii.
5. Należy wiedzieć, iż w Archidiecezji Gdańskiej - z zachowaniem przepisów prawa kościelnego, w jedności z Biskupem Rzymskim i Biskupem lokalnego Kościoła - działa Duszpasterstwo Tradycji Katolickiej, pod opieką o. Rafała Huzarskiego SJ - delegata Arcybiskupa Metropolity Gdańskiego ds. ww. Duszpasterstwa.

Tych wszystkich, którzy odnajdują swoją duchowość w dawnej liturgii informujemy, iż mogą oni w pełni owocnie uczestniczyć we Mszy św. w rycie tradycyjnym wyłącznie w zaaprobowanych i wyznaczonych do tego miejscach naszej archidiecezji:

Gdańsk

- Kościół pw. św. Barbary, ul. Długie Ogrody 19 (niedziele i święta - 15.00; środy - 19.30; czwartki - 19.30)
- Kościół pw. św. Jana Bosko, ul. Gościnną 15 [xx. Salezjanie] (wtorki - 19.30)
- Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, ul. Łąkowa 34A (soboty - 19.30)
- Kościół pw. MB Królowej Korony Polskiej, ul. Polanki 131 [oo. Cystersi] (I-sze piątki miesiąca - 19.30)

Gdynia

- Kaplica szkolna pw. św. Stanisława Kostki, ul. Tatrzańska 35 [oo. Jezuici] (niedziele i święta - 10.00)

Rumia

- Kościół pw. Podwyższenia Krzyża, ul. Kościelna 20 [księża salezjanie] (niedziele i święta - 15.00)
- Kościół pw. bł. Edmunda Bojanowskiego i św. Antoniego Padewskiego, ul. bł. E. Bojanowskiego 1 (poniedziałki - 19.30; środy - 19.30)

Pierwoszyno

- Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Kaszubska 31 (3. niedziela miesiąca - 13.00)

Różyny

- Kościół pw. św. Wawrzyńca, ul. Kościelna 8 (czwartki - 17.30)

Wszystkie szczegółowe informacje oraz aktualny grafik nabożeństw (porządek Mszy św. niekiedy może ulegać zmianom) są dostępne na oficjalnej stronie internetowej: www.tradycjagdansk.pl/aktualnosci oraz na profilu FB Duszpasterstwa: www.facebook.com/versusdeum

ks. Marcin Gałczyński